

Školní vzdělávací program školní družiny

Název školského zařízení	Školní družina při Základní škole Černá Hora
Adresa	Strmá 308, 679 21 Černá Hora
IČO	62073478
IZO školní družiny	118 100 092
Ředitel školy	Mgr. Jana Holcnerová
Vedoucí vychovatelka	Daniela Pešová
Koordinace a zpracování	Vychovatel/ky ŠD; Jan Barva, Jana Kolaříková, Daniela Pešová, Anna Šebková
Počet oddělení	4
Počet vychovatelů	4
Pedagogická rada projednala dne:	31. srpna 2026
Číslo jednací	ŠVP ŠD č. ZSCH308/2026
Platnost a účinnost	od 1. 9. 2026
Vydala	ředitelka školy dne 1. 9. 2026

1. Charakteristika školní družiny

Školní družina je školské zařízení pro zájmové vzdělávání. Poskytuje účastníkům smysluplné a bezpečné naplňování volného času, navazuje na základní vzdělávání a podporuje všestranný rozvoj osobnosti dítěte. Respektuje věkové, individuální, zdravotní, sociální i kulturní potřeby účastníků.

Činnost družiny je určena přednostně žákům prvního stupně základní školy přihlášeným k pravidelné denní docházce. V rozsahu své kapacity může družina za podmínek stanovených právními předpisy a vnitřním řádem umožnit účast i dalším dětem a žákům.

Družina rozvíjí zejména pohybové, tvořivé, poznávací, sociální, komunikační a pracovní dovednosti. Vytváří prostor pro odpočinek, spontánní hru, zájmovou činnost, pobyt venku i přiměřenou přípravu na vyučování. Není pokračováním vyučování; využívá především prožitkové, praktické, herní a kooperativní metody.

1.1 Právní a koncepční rámec

ŠVP ŠD vychází zejména ze školského zákona, vyhlášky o zájmovém vzdělávání, právních předpisů upravujících podporu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, ochranu zdraví a bezpečnost, a z vnitřního řádu školní družiny. Protože pro zájmové vzdělávání ve školní družině není vydán rámcový vzdělávací program, vymezuje ŠVP ŠD vlastní cíle, obsah, formy, délku a časový plán vzdělávání a podmínky jeho realizace.

1.2 Prostorové a organizační zázemí

Podle předloženého podkladu družina využívá dvě herny, dvě kmenové třídy, tělocvičnu, počítačovou učebnu, cvičný byt, školní hřiště a sportovní areál. Aktuální využívané prostory, jejich vybavení, kapacita a režim se každoročně ověří před zahájením školního roku.

Provozní doba uvedená v předloženém podkladu je 6:30–7:30 a 11:20–16:30 hodin. Aktuální provozní dobu stanoví ředitel podle místních podmínek a uvede ji ve vnitřním řádu ŠD.

2. Cíle zájmového vzdělávání

Družina vede účastníka zejména k tomu, aby:

- rozvíjel svou osobnost, schopnosti, nadání, zájmy a tvořivost;
- osvojoval si kultivovanou komunikaci, spolupráci, ohleduplnost a schopnost řešit přiměřené konflikty;
- uměl samostatně a bezpečně trávit volný čas, volil si vhodné činnosti a dokončoval přiměřené úkoly;
- respektoval pravidla soužití, práva druhých, rozmanitost lidí a základní demokratické hodnoty;
- pečoval o zdraví, bezpečí, osobní hygienu a životní prostředí;
- rozvíjel vztah k obci, regionu, kulturním tradicím a přírodě;
- využíval digitální technologie bezpečně, tvořivě a přiměřeně věku;
- dokázal přiměřeně vyhodnotit riziko, požádat o pomoc a odmítnout rizikové chování.

Při všech činnostech se uplatňuje dobrovolnost, možnost volby, přiměřená aktivita, zajímavost, citlivý přístup, individuální podpora a příležitost k seberealizaci.

3. Klíčové kompetence rozvíjené v družině

Družina navazuje na kompetence rozvíjené v základním vzdělávání. Jejich úroveň odpovídá věku a možnostem účastníka.

Kompetence	Účastník zejména
K učení	objevuje, pozoruje, ptá se, vyhledává souvislosti, používá jednoduché postupy a dokončuje přiměřený úkol.
K řešení problémů	všímá si problémové situace, hledá více možností řešení, zkouší je a při neúspěchu požádá o pomoc.
Komunikativní	vyjadřuje své myšlenky a pocity přiměřeně situaci, naslouchá druhým a dodržuje pravidla bezpečné komunikace i v digitálním prostředí.
Sociální a personální	spolupracuje, přijímá přiměřenou odpovědnost, respektuje dohodnutá pravidla, umí ocenit druhé a řeší konflikty nenásilně.
Občanské	chápe svá práva a povinnosti, odmítá šikanu, diskriminaci a násilí, chrání zdraví, majetek a životní prostředí.
Pracovní	bezpečně používá materiály, nástroje a vybavení, udržuje pořádek, plánuje jednoduchou činnost a váží si práce své i druhých.
K trávení volného času	vybírá si smysluplné činnosti, rozvíjí své zájmy, aktivně odpočívá a rozpoznává nevhodné nabídky trávení volného času.
Digitální	používá technologie bezpečně a účelně, chrání soukromí, ověřuje informace přiměřeně věku a tvoří jednoduchý digitální obsah.

4. Délka, formy, obsah a časový plán vzdělávání

4.1 Délka a časový plán

ŠVP ŠD je zpracován jako plán pro období školního roku, zpravidla od 1. září do 31. srpna. Ve dnech školního vyučování se uskutečňuje pravidelná denní docházka; v době školních prázdnin probíhá činnost podle organizačních podmínek a rozhodnutí ředitele o provozu. Konkrétní roční rozpracování obsahu stanoví roční plán činnosti jednotlivých oddělení. Plán je průběžně upravován podle věku, potřeb, zájmů a počtu přítomných účastníků, počasí, aktuálních akcí školy a bezpečnostní situace.

Denní režim vyvažuje odpočinek a relaxaci, zájmové činnosti, pohyb a pobyt venku, spontánní aktivity, hygienu a stravování, případně přípravu na vyučování. Délka jednotlivých aktivit se přizpůsobuje věku a aktuálním potřebám účastníků.

4.2 Formy vzdělávání

Družina uskutečňuje zejména:

- pravidelnou zájmovou, výchovnou, rekreační a vzdělávací činnost včetně možnosti přípravy na vyučování;
- příležitostné akce, projekty, besedy, výstavy, soutěže, kulturní a sportovní programy;
- otevřenou nabídku spontánních činností;
- individuální práci, zejména podporu zájmů a nadání;
- preventivní a osvětové činnosti;
- činnosti navazující na vzdělávací program základní školy.

Převažují metody prožitkového učení, hry, tvořivé dílny, projektová práce, komunitní kruh, pohybové činnosti, vycházky, pozorování, rozhovor, četba, praktické činnosti, práce ve skupině i individuální práce.

Příprava na vyučování není povinnou domácí přípravou; poskytuje se jako přiměřená a podpůrná možnost.

4.3 Vzdělávací obsah

Obsah je členěn do tematických okruhů. Jednotlivé okruhy se vzájemně propojují a realizují průběžně během celého roku.

A. Místo, kde žijeme

Zaměření: škola, družina, domov, obec, region, doprava a bezpečný pohyb.

Příklady činností: seznamování s prostředím družiny a pravidly; orientace ve škole a obci; vycházky; dopravní hry; poznávání místních institucí, památek a přírody; projekt o obci; péče o prostředí školy.

Očekávané přínosy: účastník se bezpečně orientuje v známém prostředí, zná základní pravidla bezpečného pohybu, vnímá vztah k domovu a obci a podílí se na péči o společné prostředí.

B. Lidé kolem nás

Zaměření: rodina, kamarádství, mezilidské vztahy, komunikace, pravidla soužití, tradice a respekt k odlišnostem.

Příklady činností: komunitní kruhy; kooperativní a námětové hry; třídění rolí v rodině a společnosti; výroba dárků; oslavy a tradice; práce s příběhem; preventivní programy k bezpečným vztahům a odmítání šikany.

Očekávané přínosy: účastník komunikuje slušně, spolupracuje, respektuje druhé a jejich odlišnosti, zná pravidla družiny a aktivně přispívá k příjemnému klimatu.

C. Lidé a čas

Zaměření: denní režim, roční období, čas, historie, tradice, volný čas a proměny života.

Příklady činností: kalendář přírody; tradiční zvyky; četba pověstí; návštěvy kulturních míst; časová osa; rukodělné a výtvarné činnosti; pohybové a sportovní aktivity; podpora individuálních zájmů.

Očekávané přínosy: účastník se orientuje v základních časových souvislostech, rozumí významu pravidelného režimu, vnímá tradice a umí aktivně odpočívat.

D. Rozmanitost přírody

Zaměření: příroda v okolí školy, proměny ročních období, živočichové a rostliny, ochrana životního prostředí a udržitelný způsob života.

Příklady činností: vycházky a pozorování; péče o rostliny; přírodovědné pokusy; třídění odpadu; tvoření z přírodních a recyklovaných materiálů; ekologické projekty; péče o školní okolí.

Očekávané přínosy: účastník pozoruje přírodu, šetrně zachází se zdroji, rozumí základům ochrany životního prostředí a chová se odpovědně při pobytu venku.

E. Člověk a jeho zdraví

Zaměření: zdravý životní styl, pohyb, hygiena, výživa, prevence úrazů, osobní bezpečí a duševní pohoda.

Příklady činností: pohybové hry a sport; relaxace; rozhovory o hygieně, pitném režimu a výživě; nácvik bezpečného chování; dopravní prevence; modelové situace pro přivolání pomoci; vaření a příprava jednoduchého občerstvení v souladu s hygienickými a bezpečnostními pravidly.

Očekávané přínosy: účastník pečuje o své zdraví, zná základní zásady prevence úrazů, chrání sebe i druhé a přiměřeně vyhledá pomoc v ohrožující situaci.

F. Tvořivost, kultura, digitální svět a volný čas

Zaměření: výtvarná, hudební, dramatická, rukodělná, technická, čtenářská a digitální gramotnost; vlastní iniciativa a prezentace výsledků.

Příklady činností: výtvarné a pracovní dílny; zpěv, rytmus a dramatizace; četba a práce s knihou; deskové a logické hry; bezpečné využívání digitálních zařízení; fotografická či mediální tvorba; prezentace výrobků a společné akce s rodiči.

Očekávané přínosy: účastník tvořivě vyjadřuje své nápady, rozvíjí zájmy, používá technologie bezpečně a účelně a umí se podělit o výsledek své práce.

5. Podmínky přijímání, průběhu a ukončování vzdělávání

5.1 Přijímání

O přijetí rozhoduje ředitel školy podle předem zveřejněných kritérií, kapacitních možností a podmínek stanovených ve vnitřním řádu ŠD. K pravidelné denní docházce je nutná písemná přihláška; její součástí je písemné sdělení zákonného zástupce o rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka.

Přihláška obsahuje údaje nezbytné pro vedení školní matriky družiny a pro bezpečné zajištění pobytu účastníka. Zákonný zástupce bez zbytečného odkladu oznamuje změny podstatné pro docházku, předávání účastníka, zdravotní způsobilost nebo bezpečnost.

Doporučená kritéria pro přijetí musí být před použitím schválena ředitelem a zveřejněna pro daný školní rok, například: přednostní přijetí žáků nižších ročníků prvního stupně, pravidelná denní docházka, potřeba zajištění péče před a po vyučování, sourozenec již přijatého účastníka a datum podání úplné přihlášky. Kritéria nesmějí být diskriminační.

5.2 Průběh vzdělávání a docházka

Práva a povinnosti účastníků a zákonných zástupců, organizaci předávání, omlouvání nepřítomnosti, odchylky od docházky, odchody s jinou osobou, pravidla chování a postup při porušování povinností upravuje vnitřní řád ŠD. Změna odchodu nebo mimořádné uvolnění se přijímá pouze způsobem a v podobě určené vnitřním řádem, aby byla ověřitelná a bezpečná.

Účastníci pravidelné denní docházky jsou zařazováni do oddělení. Oddělení se naplňuje nejvýše do 30 účastníků; organizace družiny se vždy přizpůsobuje platným právním předpisům, skutečnému počtu účastníků a podmínkám bezpečnosti.

5.3 Ukončování vzdělávání

Účast zpravidla končí uplynutím období uvedeného v přihlášce, písemným odhlášením zákonným zástupcem, ukončením vzdělávání ve škole nebo postupem podle vnitřního řádu a příslušných právních předpisů. Důvody, postup, komunikace se zákonným zástupcem a případné důsledky neuhrazení úplaty upravuje vnitřní řád ŠD. Družina nevydává doklad o ukončeném vzdělání.

6. Podmínky pro účastníky se speciálními vzdělávacími potřebami a pro nadané účastníky

Družina vytváří rovné podmínky pro zapojení všech účastníků. Vychází z jejich individuálních vzdělávacích potřeb, zdravotního stavu, sociální situace a z doporučení školského poradenského zařízení, je-li vydáno.

Podpora může zahrnovat zejména úpravu organizace, prostředí, metod a forem činnosti, diferenciaci náročnosti, přiměřenou časovou dotaci, vizuální podporu, kompenzační pomůcky, podporu komunikace, strukturování činností, práci v menší skupině, spolupráci s asistentem pedagoga a koordinaci se školním poradenským pracovištěm a zákonnými zástupci.

Podpůrná opatření prvního stupně poskytuje družina podle zjištěných potřeb a průběžně je vyhodnocuje. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s předchozím písemným informovaným souhlasem zákonného zástupce. U mimořádně nadaných účastníků družina nabízí obohacující a individuálně rozvíjející činnosti.

Za součinnost se školským poradenským zařízením odpovídá pedagogický pracovník určený ředitelem školy. Vychovatelé pravidelně sdílejí nezbytné informace s třídními učiteli a zákonnými zástupci v rozsahu odpovídajícím právním předpisům.

7. Personální, materiální, ekonomické, hygienické a bezpečnostní podmínky

7.1 Personální podmínky

Zájmové vzdělávání zabezpečují vychovatelé splňující odbornou kvalifikaci podle právních předpisů. Pedagogové průběžně rozvíjejí svou odbornou způsobilost, spolupracují s vedením školy, třídními učiteli, školním poradenským pracovištěm, zákonnými zástupci a podle potřeby s dalšími odborníky. Rozdělení odpovědností, zastupování a dohled stanoví organizační řád a rozvrh služeb.

7.2 Materiální a prostorové podmínky

Prostory družiny mají umožňovat klidovou, herní, tvořivou, pohybovou i pracovní činnost. Vybavení odpovídá věku účastníků, je funkční, bezpečné a pravidelně kontrolované. Družina využívá přiměřené hry, knihy, výtvarný a pracovní materiál, sportovní pomůcky, digitální zařízení a venkovní prostory školy. Při užití odborných učeben se dodržují jejich provozní řády.

7.3 Ekonomické podmínky a úplata

Zájmové vzdělávání se zpravidla poskytuje za úplatu. Výši úplaty a její režim stanoví v souladu s právními předpisy oprávněný subjekt; u družiny zřizované státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí stanoví úplatu zřizovatel na období školního roku. Ředitel zákonného zástupce vhodným způsobem informuje. Splatnost určí ředitel, který ji může rozdělit do splátek.

Pravidla snížení nebo osvobození od úplaty, včetně postupu pro uplatnění nároku a poměrného snížení při delším omezení nebo přerušení provozu, se řídí platnými právními předpisy a oznámením školy/zřizovatele. Konkrétní částka, splatnost a platební údaje se uvedou ve vnitřním řádu nebo samostatném sdělení, nikoli v tomto ŠVP ŠD.

7.4 Bezpečnost a ochrana zdraví

Bezpečnost a ochrana zdraví účastníků jsou součástí všech činností. Družina zejména:

- zajišťuje přiměřený pedagogický dohled a bezpečné předávání účastníků;
- seznamuje účastníky s pravidly bezpečného chování a provádí o tom záznam v dokumentaci;
- respektuje školní řád, vnitřní řád ŠD a řády využívaných prostor;
- přizpůsobuje činnost věku, schopnostem, zdravotním omezením, počasí a aktuálním podmínkám;
- pravidelně kontroluje prostory, vybavení a pomůcky a závady neprodleně řeší;
- dbá na prevenci úrazů, rizikového chování, šikany, diskriminace a dalších projevů ohrožujících zdraví

a důstojnost účastníků;

- postupuje při úrazu, mimořádné události, nemoci nebo podezření na ohrožení dítěte podle vnitřních předpisů školy a platných právních předpisů.

Pohybové, výtvarné, pracovní, kuchařské a venkovní činnosti se uskutečňují jen při zajištění odpovídajících podmínek, poučení a dohledu.

8. Spolupráce se zákonnými zástupci a partnery

Družina spolupracuje se zákonnými zástupci na základě vzájemného respektu, včasné informovanosti a ochrany soukromí účastníků. Informuje je zejména o organizaci, provozu, akcích, změnách, bezpečnostních opatřeních a významných skutečnostech týkajících se jejich dítěte. Využívá osobní jednání, informační systém školy, písemná sdělení a další školou schválené komunikační kanály.

Družina spolupracuje zejména se základní školou, školním poradenským pracovištěm, knihovnou, obcí, kulturními a sportovními institucemi, složkami integrovaného záchranného systému a dalšími místními partnery, pokud tato spolupráce podporuje cíle ŠVP ŠD a je organizačně i bezpečnostně zajištěna.

9. Hodnocení a evaluace

Hodnocení v družině je převážně formativní, povzbudivé a přiměřené věku. Neslouží ke klasifikaci. Poskytuje účastníkovi zpětnou vazbu o zapojení, pokroku, spolupráci, samostatnosti a bezpečném jednání. Vychovatel využívá pozorování, rozhovor, sebehodnocení, společnou reflexi, prezentaci výrobků a dokumentaci činností s respektováním pravidel ochrany osobních údajů.

9.1 Průběžná evaluace

Vychovatelé průběžně vyhodnocují zejména:

- míru naplňování cílů a rozvoje kompetencí;
- zájem účastníků, přiměřenost a pestrost nabídky;
- klima oddělení, vztahy a bezpečnost;
- účinnost podpory účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami;
- organizaci, materiální podmínky a spolupráci se zákonnými zástupci.

9.2 Roční vyhodnocení

Nejméně jednou ročně tým družiny vyhodnotí roční plán, výsledky průběžné evaluace, podněty účastníků a zákonných zástupců, mimořádné události a potřeby změn. Závěry promítne do plánu následujícího školního roku, do dalšího vzdělávání pedagogů a podle potřeby do aktualizace ŠVP ŠD či vnitřního řádu.

10. Povinná a související dokumentace

Družina vede dokumentaci podle povahy své činnosti a platných právních předpisů. Jde zejména o školní matriku družiny, doklady o přijímání a průběhu či ukončování zájmového vzdělávání, tento ŠVP ŠD, vnitřní řád ŠD, třídní knihu s průkaznými údaji o poskytovaném vzdělávání a jeho průběhu, knihu úrazů a záznamy o úrazech, dokumentaci bezpečnostního poučení a další povinnou dokumentaci.

Pro vedení a evidenci některých údajů využívá školní družina elektronický informační systém Bakaláři, který

slouží zejména k evidenci žáků, údajů souvisejících s jejich docházkou a dalším administrativním činností. Dokumentace je vedena v souladu s požadavky na ochranu osobních údajů a bezpečné nakládání s dokumenty.

11. Závěrečná ustanovení

Tento ŠVP ŠD nabývá účinnosti dnem uvedeným na titulní straně. Změny ŠVP ŠD vydává ředitel školy; jsou-li změny podstatné, označí se novou verzí dokumentu. Za seznámení pedagogických pracovníků s dokumentem odpovídá ředitel školy nebo jím pověřený zaměstnanec.

Přílohy vedené samostatně

1. Roční plán činnosti školní družiny.
2. Aktuální provozní doba a rozvrh oddělení.
3. Vnitřní řád školní družiny.
4. Kritéria přijímání pro konkrétní školní rok.
5. Informace o výši a splatnosti úplaty.
6. Plán preventivních a příležitostných akcí.